

ВПЛИВ ХІМІЧНИХ ДОБАВОК ЕКЗОГЕННОГО ПОХОДЖЕННЯ НА ОРГАНИ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ

*Коваль Я.В., Білаш С.М., Проніна О.М., Коваль Ю.П.
Українська медична стоматологічна академія*

На сьогоднішній день людина контактує з різноманітними продуктами виробництва харчової промисловості. Для підвищення ефективності власного виробництва виробники використовують різноманітні харчові добавки.

У сучасному світі харчові добавки представлені хімічними з'єднаннями (природні і синтетичні), які додаються до продуктів харчування з метою полегшення технологічного процесу, збільшення термінів зберігання, надання продуктам привабливішого вигляду, запаху і смаку.

Характер впливу різних хімічних добавок на організм людини залежить від індивідуальних особливостей організму людини, кількості і виду спожитих добавок. Харчові добавки, нешкідливі для однієї людини, можуть бути шкідливими для іншої. Негативний вплив проявляється у вигляді алергічних реакцій, порушенні роботи шлунково-кишкового тракту, руйнуванні сітківки ока (глутамат натрію(E621), захворюваннях серцево-судинної системи, онкологічні захворювання та інше.

Якщо розглянути вплив харчових добавок на органи порожнини рота, то в доступній літературі наявні уривчасті дані. Так, в експерименті на 17-тиденних ембріонах дослідних мишей було досліджено зміни в морфологічних препаратах зачатків зубів від впливом харчової добавки E-450. В усіх зразках дослідної й контрольної груп спостерігалися суттєві структурні відмінності зачатків зубів. Вплив харчової добавки E-450 в період фолікулярного розвитку зубів, що призводить до виявленого в експерименті раннього дентиногенезу, пригнічення ектодермальних структур зачатків зубів, у клініці призводить до розвитку системної гіпоплазії емалі, вогнищевої демінералізації твердих тканин і в майбутньому до карієсу [2]. Також в експерименті на лабораторних мишах виявлено зміни в морфологічних препаратах зачатків зубів від впливом харчової добавки E-339. Автори стверджують, що в усіх зразках дослідної і контрольної груп спостерігалися структурні відмінності зачатків зубів. Так, низький рівень та нерівномірність диференціації та структуризації клітин, зниження продукції емалі амелобластами, структурні зміни в утворенні емалі – значно тонший та нерівномірний шар в порівнянні з контрольною групою, дезорганізація дентинового прошарку, дезорієнтованість одонтобластів по відношенню до амелобластів свідчать про негативний вплив харчової добавки E-339 на неонатальний розвиток зубів [3].

Органи порожнини рота людини постійно знаходяться під впливом екзогенних чинників (харчові добавки, хімічні сполуки (нікотин, алкоголь), термічний вплив, механічний (зубні протези), які призводять до їх морфологічних змін. Вплив термічних чинників на слизову оболонку ротової порожнини тотожний іншим слизовим оболонкам і проявляється гіперемією, утворенням пухирів з розвитком різного ступеню некротичних змін в залежності від сили термічного впливу. На слизовій спостерігається мацерація епітелію з відшаруванням його уривків і утворенням виразок [1]. Також визначені зміни і при проходженні запальних процесів. Так, при запаленні збільшується проникність судинної стінки, порушуються окислювально- відновні процеси, розвивається ацидоз. Усе це сприяє проник-

ненню речовин, що є у ротовій порожнині, до кров'яного русла і, як наслідок, зумовлює сенсibilізацію організму.

Таким чином, проаналізувавши літературні джерела можливо дійти висновку, що вплив харчових добавок на органи ротової порожнини носить поверхневий характер. Окремі автори стверджують про негативний вплив цих хімічних речовин, але зовсім відсутні дані, щодо структурної перебудови тканин піднебіння, як органа ротової порожнини, який перший контактує з хімічними речовинами, які надходять до організму людини. На основі літературного пошуку можливо вважати, що вивчення процесів remodelювання структурних компонентів піднебіння під дією комплексу харчових добавок є перспективним морфологічним дослідженням, яке, на нашу думку, буде вирішувати важливу медико-соціальну проблему.

Література

1. Кока ВМ, Старченко ІІ, Мустафіна ГМ, Ройко НВ. Сучасні погляди на функціональну морфологію слизової оболонки язика та її зміни за умов соматичних захворювань та впливу окремих екзогенних полютантів. Вісник проблем біології і медицини. 2019;3(152):27-30.
2. Якубова ІІ, Досенко ВЄ, Тумановська ЛВ. Вплив дієти зі збільшеним вмістом пірофосфату (Е-450) на експресію генів, що кодують кістковий морфогенетичний протеїн та остеокальцин у тканинах нижньої щелепи ембріонів мишей, морфологічні зміни зачатків зубів у ембріонів мишей, хімічний склад і поверхневу структуру. Современная стоматология. 2016;(2):108-114.
3. Якубова ІІ, Тумановська ЛВ, Каськова ЛФ. Морфологічні зміни зачатків зубів у зародків мишей під впливом харчової добавки Е-339. Вісник проблем біології і медицини. 2012;1(91):242-6.

THE RESEARCH OF TERRITORIAL DISTRIBUTION OF INCIDENCE AND MORTALITY FROM ENDOMETRIAL CANCER IN UKRAINE (2014–2019)

*Koval Anna, Mokhort Gennadiy
Bogomolets National Medical University*

Cancer of the cervix is a malignant neoplasm that occurs in the cervical region [1, 2]. Histologically, two of its main types are distinguished: adenocarcinoma and squamous cell carcinoma. Currently, it is considered a proven link between the incidence of human papillomavirus and the risk of developing cervical cancer [3].

The incidence of cervical cancer significantly exceeds the incidence of other tumors of the female reproductive system [4].

The incidence of endometrial cancer (EC) in the world is 18.8 per 100,000 women, and mortality is 4.0 per 100,000 [5, 6].

The purpose of our research is to determine territorial (by administrative regions) distribution of incidence and mortality of EC in Ukraine and to test statistically hypothesis about possible relationship between the incidence and mortality rates of EC and per capita income in the regions of Ukraine.

Time series analysis of annual incidence rates, EC mortality and real per capita income for 2014-2019. Determination of the correlation coefficient